

283872

T. C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ANKARA HALK EĞİTİM MERKEZLERİNDE EĞİTİCİ VE EĞİTİLENLERİN
ANA ÇOCUK SAĞLIĞI VE AİLE PLANLAMASINA İLİŞKİN
BİLGİ DÜZEYLERİNİN SAPTANMASI

AİLE SAĞLIĞI PROGRAMI
BİLİM UZMANLIĞI TEZİ

SERAP ÖĞÜN

ANKARA — 1983

51

T.C.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ANKARA HALK EĞİTİM MERKEZLERİNDE EĞİTİCİ VE EĞİTİLENLERİN
ANA ÇOCUK SAĞLIĞI VE AİLE PLANLAMASINA İLİŞKİN
BİLGİ DÜZEYLERİNİN SAPTANMASI

AİLE SAĞLIĞI PROGRAMI
BİLİM UZMANLIĞI TEZİ

SERAP ÖĞÜN

Rehber Öğretim Üyesi: Prof. Dr. Güler KANRA

ANKARA - 1983

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No.</u>
I- GİRİŞ - AMAÇ	1
II- GENEL BİLGİLER	4
III- METODOLOJİ	19
IV- BULGULAR	14
V- TARTIŞMA VE SONUÇ	40
VI- ÖNERİLER	48
VII- ÖZET	50
VIII- KAYNAKLAR	52
IX- EKLER	54

KISALTMALAR

- AÇS : Ana Çocuk Sağlığı
- AP : Aile Planlaması
- AÇS/AP : Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması
- SSYB : Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı
- H.E.M. : Halk Eğitim Merkezi
- M.E.B. : Milli Eğitim Bakanlığı
- NPGM : Nüfus Planlaması Genel Müdürlüğü

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo No.

Sayfa No.

1	Eğitilenlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	14
2	Eğitilenlerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı	15
3	Evli Olan Eğitilenlerin Sahip Oldukları Çocuk Sayısına Göre Dağılımı	15
4	Eğitilenlerin H.E.M.de AÇS/AP Konusunda Verilen Eğitimi İzleme Sürelerine Göre Dağılımı	18
5	Eğiticilerin H.E.M. ne Göre Dağılımı	19
6	Eğiticilerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	19
7	Eğiticilerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı	20

8	Eğitilenlerin Yaş Gruplarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı	23
9	Eğitilenlerin H.E.M.ne Göre Aldıkları Puanların Dağılımı	24
10	Eğitilenlerin Medeni Durumlarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı	26
11	Eğitilenlerin Sahip Oldukları Çocuk Sayısına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı	26
12	Eğitilenlerin Öğrenim Durumlarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı	27
13	Eğitilenlerin Çalışma Durumlarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı	29
14	Eğitilenlerin Eğitim Öncesi Bilgilenme Kaynaklarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı	29
15	Eğitilenlerin AÇS/AP Konusunda H.E.M.lerinde Gördükleri Eğitimi Yeterli Bulup Bulmadıklarına Göre Dağılımı	30
16	Eğitilenlerin Eğitim Süresine Göre Aldıkları Puanların Dağılımı	31

17	Eğitcilerin Yaşlarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımları	32
18	Eğitcilerin H.E.M. lerine Göre Aldıkları Puanların Dağılımları	33
19	Eğitcilerin Medeni Durumlarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımları	34
20	Eğitcilerin Sahip Oldukları Çocuk Sayısına Göre Aldıkları Puanların Dağılımları	36
21	Eğitcilerin Eğiticilik Sürelerinin Aldıkları Puanlara Göre Dağılımları	36
22	Eğitcilerin ğrenim Durumlarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımları	37
23	Eğitcilerin AÇS/AP Konusunda Bilgilenme Kaynaklarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımları	38
24	Eğitcilerin Sağlık Konusunda Hizmet İçi Eğitim Görüp Grmeme Durumuna Göre Aldıkları Puanların Dağılımları	39

I. GİRİŞ - AMAÇ

Hızla gelişen teknoloji ve sanayileşme, büyük kentlerin çoğalması, kadının iş hayatına girmesi ana ve çocuk sağlığının korunmasını zorunlu kılmıştır. Ana, bebek ve çocuk ölümlerinin çeşitli nedenlerle (eğitim yetersizliği, yeterli ve dengeli beslenememe, çevre sağlığı koşullarının bozukluğu, çocuk hastalıkları vb.) yüksek oluşu konunun ciddiyetini açıkca ortaya koymaktadır (1).

Yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre her yıl 200.000 dolayında kadın isteyerek çocuk düşürmektedir. Sık doğumlar ve düşükler annede halsizlik ve zayıflığa yol açmakta ve diğer hastalıklara zemin hazırlamaktadır (2).

Sınırlı olanaklara sahip, fakat bir taraftan kendilerini diğer taraftan çocuklarını insanca ölçüler içinde beslemek, barındırmak isteyen insanların bu yöndeki istekleri son derece normaldir. Bunun içinde ailelerin çocuk sayısını kısıtlama yoluna gitmeleri doğal karşılanmalıdır.

İşte bu nedenlerden dolayı yetişkinin aile planlaması ve ana çocuk sağlığı konusunda bilgi gereksinimi olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır. Bu gerçekten hareket edilerek eğitimcilerin

sağlık konularında bilgi sahibi olmaları ve etkinlik göstermeleri sağlanmalıdır. Toplumumuzun sağlık konularında eğitilmesi, bilgilenmesi toplum ve kişi menfaatinedir. Nitekim bu konu Birinci ve İkinci Beş Yıllık Planda yer almıştır (3).

Günümüz toplumunda erkek ile omuz omuza çalışan ve sorumluluklar yüklenen kadının artık durmadan çocuk büyütme durumu elverişli değildir (4). Çünkü o da gücü oranında üretime katılarak aile bütçesine katkıda bulunan kişi rolünü üstlenmiştir. Bu nedenle yetişkinlerimizi ve özellikle kadınlarımızı bu konularda eğiterek kendilerinden beklenen davranışları geliştirmek, halk eğitimindeki bu potansiyelden yararlanarak onları bilgili kılmak bu konulardaki eğitimde olumlu bir adım olacaktır. Böylece yetişkin hem olanakları, hem de çocuklarına daha güvenli bir gelecek verecektir (5).

Bir topluma kendi lehinde olan bir yeniliği kabul ettirmede eğitimin önemi büyüktür. Bu yenilik aile planlaması gibi bir toplumu sosyal, kültürel ve iktisadi açıdan ilgilendiren çok yönlü bir konu olunca eğitimin önemi daha da artmaktadır (5).

Böylesine çok yönlü bir konuyu topluma benimsetmek ancak iyi düzenlenmiş bir eğitim çalışması ile mümkündür. Bu şekilde düzenlenmiş bir eğitim programı verilerek halk eğitim merkezlerindeki yetişkin kitle ana çocuk sağlığı ve aile planlaması konularında aydınlatılmalıdır.

Halk Eğitim Merkezlerinin ders programlarının saptanması için yapılan ön çalışmada bu merkezlerde gerek S.S.Y.B.'ndan gelen uzmanlar, gerekse bizzat eğiticiler tarafından AS/AP konularında bilgi verildiği renilmiştir. Bu nedenle araştırmamız halk eğitimcilerinin ve eğitilenlerin ana ocuk sağlığı ve aile planlamasına ilişkin bilgi düzeylerinin belirlenmesini amaçlamıştır.

II. GENEL BİLGİLER

Sürekli yapılan savaşlar ve bulaşıcı hastalıklar nedeni ile Türkiye'de insan gücü büyük bir düşüş göstermiş, toprak ve nüfus yitirilmiştir. Sıtma ve tifüs gibi bulaşıcı hastalıklar çok yaygındı ve tarım henüz makinalaşmadığı için kol gücünün önemi büyüktü. 1927 yılında ilk nüfus sayımı yapıldığında nüfus 13 milyon idi. Bu durumda nüfusu çoğaltmak için tedbirler araştırıldı. 1936'da ceza kanununa eklenen 471. Maddeyle düşük ve gebeliği önleyici ilaç ve araçların satışı, kullanımı yasaklandı (6).

1960 yılı sayımında nüfusun 27 milyona ulaştığı saptanmıştır (7). Bu yıllarda ortalama % 1,8 - 3 arasındaki nüfus artışı beraberinde ekonomik, sağlık ve sosyal sorunları da getirmiştir. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planının kabulü (1963 - 1967) ile nüfus politikasında olumlu adım atılmıştır. 1965'de nüfus planlaması kanununun kabul edilmesiyle nüfus artış hızını azaltma ilkesi resmen benimsenmiştir (8).

Ülkemizde 0 - 14 yaş grubunun toplam nüfus içindeki yüzdesi yüksek doğurganlığın bir sonucu olarak artmaktadır. Küçük yaştakilerin üretken olmaması, tüketici nitelikleri sonucu bu grubun yükünü üretici durumda olan 15 - 64 yaş grubu

taşımaktadır. Gelişmiş ülkelerde 9 - 14 yaş grubu toplam nüfusun % 25-30'unu kapsar. Türkiye'de bu oran % 41.7'ye yakındır (3).

Zamanımızda aile hızlı bir değişim içine girmiştir. Geleneksel aile biçiminden dar ve çekirdek aileye doğru bir geçiş görülmektedir. Yaşam koşulları ve diğer nedenlerle kadının çalışmaya başlaması değişimi oluşturan başlıca etkenlerdir. Bu yalnız çocuk bakımını değil, aynı zamanda çocuk sayısını da doğrudan etkilemektedir (9).

İşte sayılan bu nedenlerden dolayı kişiler aile planlaması yöntemlerine başvurmayı tercih etmektedirler.

Konuya sağlık açısından bakıldığında sağlık ve doğurganlığın birbiriyle ilintili olduğu görülmektedir. Sık aralıklarla yapılan çok sayıdaki doğumlar ve düşükler anne ve çocuk sağlığını olumsuz yönde etkilemekte gebelikler arasına makul bir sürenin konulamaması hem anne, hem de çocuk ölümlerine yol açmaktadır.

İşte ortaya çıkan tüm bu gerçekler aile planlamasının önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Aile planlaması evlilerin istedikleri sayıda ve arzuladıkları zaman çocuk sahibi olmaları demektir. Amaç annenin sağlığını kazanmasına yardımcı olmak, sağlıklı çocuklar yetiş-

tirmesini sağlamaktır. Türkiye'de 1965 yılında 557 sayılı yasa ile aile planlaması çalışmaları başlamıştır (10).

Araştırmanın yapıldığı Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü Halk Eğitim Merkezi Başkanlığına bağlı Halk Eğitim Merkezleri:

1. Yenimahalle Halk Eğitim Merkezi
2. Çankaya Halk Eğitim Merkezi
3. Altındağ Halk Eğitim Merkezi
4. Ulus (Ankara) Halk Eğitim Merkezi
5. Çubuk Halk Eğitim Merkezi
6. Polatlı Halk Eğitim Merkezi
7. Yenikent Halk Eğitim Merkezi
8. Ergazi Halk Eğitim Merkezi

Ankara İli Milli Eğitim Müdürlüğü Halk Eğitim Başkanlığına bağlı bu merkezlerde sadece kadın ve erkek gruplarının öğrenim gördüğü branş derslerinin yanında bu grupların karma olarak eğitildikleri ders programları da mevcuttur. Uygulanan ders programları araştırma evrenini oluşturan Halk Eğitim Merkezlerinde ortak olmakla birlikte, bazılarında yöreden gelen istekler doğrultusunda farklılık göstermektedir.

Ortak dersler genelde biçki - dikiş, makina nakış, trikotaj, el sanatları (yapma çiçek, pano, el nakışları, seramik) dokuma, daktilografi, muhasebe şeklinde gruplanmaktadır. Bütün bunların yanında çevreden gelen istekler doğrultusunda

diğer eğitim programları da uygulanmaktadır. Örneğin yabancı dil, teknik resim (makina resmi, mimari resim) gibi (11). Bunlara ilaveten bayan kursiyerlere Aile Eğitimi adı altında görgü kuralları, sağlıklı yaşama ve beslenme, aile planlaması konularında eğitim verilmektedir. Bu konuda kaynak olarak S.S.Y.B. Nüfus Planlaması Genel Müdürlüğü'nün hazırlamış olduğu Aile Sağlığı ve Aile Planlaması adlı kaynak kitaptan yararlanıldığını ilgililer belirtmişlerdir.

Yapılan görüşmelerde ders programlarının genellikle çevreden gelen isteklerin dikkate alınarak yapıldığı öğrenilmiştir. Halk Eğitim Merkezi yöneticileri kurslara çevreden gelen isteklerin çok fazla olduğunu, özellikle dikiş, nakış, trikotaj, daktilografi, muhasebe, teknik resim gibi meslek kazandırıcı kursların öğrenci istekleri karşısında yetersiz olduğunu ve bunların seçiminde ekonomik etkenlerin çok büyük rol oynadığını özellikle vurguladılar. Yine meslek kazandırmak amacıyla erkek gruplarına sanayii eğitimi adı altında teknik resim, kalorifer tesisatçılığı, radyo ve TV tamirciliği, mimari proje gibi konularda kurslar düzenlenmektedir. Branşlarındaki eğitimi başarı ile tamamlayan erkek ve bayan kursiyerlere dönem sonunda sertifika verilmektedir.

Halk Eğitim Merkezlerinde kurslar merkezlerin kadrolu eğitimcileri tarafından uygulanmaktadır. Eğitici sayısının yetersiz kaldığı durumlarda dışarıdan aynı öğretici ücreti ile bir usta öğretici getirilerek eğitim sürdürülmektedir.

Geleneksel kültür değerlerini yaratıcı, güzel sanatları çağın sosyal ve kültürel değişmelerine uyum sağlayıcı konuları içine alan programlar yaya eğitim politikası doğrultusunda Bakanlıkça çerçeve programlar şeklinde hazırlanıp merkezlerce bölgesel özelliklere uygun olarak uygulanmaktadır (11).

III. METODOLOJİ

ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMESİ

Halk Eğitim Merkezi eğitilenler ve eğiticileri gözlem birimidir. Araştırma Ankara içi ve Ankara dışı Halk Eğitim Merkezlerinde yapılmıştır. Bu merkezlerde bayan kursiyerlerin oluşturduğu sayı listelerde 1297 olarak belirlendi. Eğiticilerin tamamı (37) araştırma kapsamına alınmıştır. Her halk eğitim merkezinden örnekleme giren kişi sayısı aşağıda verilmiştir.

	<u>Alınan Örneklem</u>
1. Ulus	115
2. Yenimahalle	41
3. Altındağ	39
4. Çubuk	16
5. Polatlı	10
6. Çankaya	22
7. Yenikent	6
8. Ergazi	6
	<hr/>
	255

SORU KAĞITLARININ HAZIRLANIŞI

Araştırmanın yapıldığı halk eğitim merkezlerinde eğitilen ve eğitimcilerin demografik ve sosyal durumlarını belirleyici soru kağıtları hazırlanmıştır. Soru kağıtları hazırlanırken çeşitli kaynak kitaplardan yararlanılmıştır. Gerek eğitilen ve gerekse eğitimcilerin sosyal ve demografik özelliklerini belirleyen bu bölümde 15 soruya yer verilmiştir (EK I, EK II).

Bunu takiben her iki grubun AÇS/AP konularındaki bilgi düzeylerini belirleyici 45 soruluk ikinci bir anket uygulanmıştır (EK III). Anket sorularının cevaplanması için ön testle tesbit edilen ortalama 30 dakikalık süre verildi. Soru kağıtlarının cevaplandırılmasına geçilmeden önce eğitici ve eğitilenlere anket formunun ne şekilde cevaplandırılacağına ilişkin ön açıklama yapılmıştır.

DEĞERLENDİRME VE ANALİZ

Eğiticiler için başarı değerlendirme aldıkları puanların yığılmaları dikkate alınarak 36 puandan az ve 37 puandan yüksek olmak üzere ikili bir değerlendirmeye tabi tutuldu (Eğiticiler için ortalama puan $\bar{X} = 36,46$ dir). Eğitilenler için ise bu değerlendirme 23 puandan az, 24 puandan fazla olmak üzere ikili bir değerlendirme şeklinde yapılmıştır.

Araştırma kapsamına giren eğitilen ve eğiticilere AQS/AP konularına ilişkin 45 soru sorulmuştur (EK III). Her doğru soruya bir puan verilerek beklenen tam puan 45 olarak saptanmıştır.

Elde edilen verilerin istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını anlamak için ki-kare önemlilik testi, parametrik olmayanlarda ise Fisher ki-kare kesin testi uygulandı. Bu işlemler bilgisayar yardımı ile yapıldı. Bu çalışma betimleyici bir araştırmadır.

HİPOTEZLER

Araştırmanın amacına göre ele alınan değişkenler bağımlı ve bağımsız olma özelliklerini taşımaktadırlar. Araştırmanın temel amacını açıklayabilmek için değişkenler arası ilişkiyi iki grupta toplayabiliriz.

- İkinci Bölümde eğitilenlerin almış oldukları puanlar yaşlarına, medeni durumlarına, halk eğitim merkezlerinde AÇS/AP konusundaki eğitim süresine, Halk Eğitim Merkezine gelmeden önce AÇS/AP konularında bilgilenme kaynaklarına, çalışma durumlarına bağımlıdır.

- Eğiticilerin ise almış oldukları puanlar yaşlarına, medeni durumlarına, sahip oldukları çocuk sayısına, öğrenim durumlarına, eğiticilik süresine, görev yerlerine, bilgilenme kaynaklarına bağımlıdır.

Bu ilişkilere bağlı kalınarak oluşturulan hipotezler:

1. Eğiticilerin başarılı oldukları halk eğitim merkezlerinde eğitilenlerin başarı düzeyi yüksektir.

2. Eğitilenlerin büyük çoğunluğu Halk Eğitim Merkezlerinde AÇS/AP konusunda verilen eğitimi yeterli bulmamaktadırlar.

3. Halk Eğitim Merkezlerinde AÇS/AP konularında verilen bilgileri ve eğitimcilerin bu konudaki bilgi düzeylerini eğitilenler tatmin edici bulmamaktadırlar.

4. Eğitilenlerin yaşlarına, medeni durumlarına, sahip oldukları çocuk sayısına, AÇS/AP konusunda eğitim süresine, çalışma durumlarına göre başarı durumunda bir farklılık bulunmamaktadır.

5. Eğitilenlerin öğrenim durumlarına, halk eğitim merkezlerine ve merkeze gelmeden önce AÇS/AP konusundaki bilgilenme kaynaklarına göre başarılarında bir farklılık vardır.

6. Eğitimcilerin yaşlarına, medeni durumlarına, sahip oldukları çocuk sayısına göre başarı durumlarında bir farklılık bulunmamaktadır.

7. Eğitimcilerin öğrenim durumlarına, bilgilenme kaynaklarına, hizmet içi eğitim görüp görmeme durumlarına, eğitimcilik sürelerine göre başarı durumlarında bir farklılık bulunmaktadır.

IV. BULGULAR

EĞİTİLENLER İÇİN TANIMLAYICI BULGULAR

TABLO 1: Eğitilenlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

<u>YAŞ GRUPLARI</u>	<u>EĞİTİLENLER</u>	<u>%</u>
15 - 20	166	65
21 - 25	44	17
26 - 30	18	7
31 ve üzeri	27	11
<u>TOPLAM</u>	<u>255</u>	<u>100</u>

Halk eğitim merkezinde eğitimlenenlerin yaş gruplarına göre dağılımı: Tabloda görüldüğü gibi eğitimlenenlerin büyük çoğunluğunu (% 65) 15 - 20 yaş grubu oluşturmaktadır. 21 - 25 yaş grubundaki eğitimlenenler (% 17) ikinci sırayı almaktadır. Daha sonra sırası ile 26 - 30 yaş grubunda olanlar % 7, 31 ve üstü olanlar ise, % 11 olarak bulunmuştur. (TABLO 1)

TABLO 2: Eğitilenlerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımlı

<u>MEDENİ DURUM</u>	<u>EĞİTİLENLER</u>	<u>%</u>
Evli	72	28
Bekar	183	72
<u>TOPLAM</u>	<u>255</u>	<u>100</u>

Eğitilenlerin medeni durumlarına göre dağılımlı: Eğitilenlerin % 28'i evli, % 72'si ise bekadır. (TABLO 2)

TABLO 3: Evli Olan Eğitilenlerin Sahip Oldukları Çocuk Sayısına Göre Dağılımlı

<u>ÇOCUK SAYISI</u>	<u>EĞİTİLENLER</u>	<u>%</u>
Çocuksuz	16	24
1 - 2	39	57
3 ve üzeri	13	19
<u>TOPLAM</u>	<u>68</u>	<u>100</u>

Evli olan eğitilenlerin sahip oldukları çocuk sayısına göre dağılımlı: Eğitilenlerin % 57'si 1 - 2 çocuğa sahiptir. % 19 unun ise 3 ve daha fazla çocuğu vardır. % 24' ise çocuksuzdur. (TABLO 3)

Soru - 4: Eğitilenlerin Oturdıkları Yer

Eğitilenlerin % 85'i Ankara içinde, % 15'i ise Ankara dışında oturmaktadırlar. (EK I)

Soru - 5: Okuma Yazma Durumu

Eğitilenlerin tümü okuma yazma bilmektedirler.

Soru - 6: Eğitim

Eğitilenlerin % 35'i ilkokul, % 30'u orta okul, % 35'i ise lise ve dengi okul mezunudur.

Soru - 7: Herhangi bir kuruluşta çalışma durumu

Eğitilenlerin % 5'i (13 kişi) nin herhangi bir kurum da memur ve ücretli olarak çalıştığı, geri kalan % 95'inin ise herhangi bir yerde çalışmadığı görülmüştür. (EK I)

Soru - 8: Eğitilenlerin halk eğitim merkezinde eğitime katılmadan önce AS/AP konusunda bilgi alıp almadıkları incelendiğinde, eğitilenlerin % 80'i, bilgi sahibi olduklarını, % 20'si ise daha önce bu konuda bilgilenmediklerini ifade etmişlerdir.

Soru - 9: Eğitilenlerin halk eğitim merkezine gelmeden önce AS/AP konusunda bilgilenme kaynakları incelendiğinde eğitilenlerin % 21'i (53 kişi) bilgilenme kaynaklarını belirtmemişlerdir. Buna karşın eğitilenlerin % 12'si akraba ve arkadaştan, % 49'u yayın organı, radyo ve TV den, % 18'i ise sağlık kuruluşu veya personelinden bilgi aldıklarını ifade etmişlerdir. Bilgilenme kaynağı % 49 gibi bir oranla yayın organı, radyo, TV, ikinci olarak da sağlık kuruluşu ve personelinde yoğunlaşmaktadır. (EK I)

Soru - 10: Eğitilenlerin halk eğitim merkezlerinde AÇS/AP konusunda eğitim yapılmasını uygun bulup bulmadıkları sorulduğunda % 98'i (250 kişi) olumlu bulduğunu ifade etmiş, % 2'si ise olumsuz yanıt vermiştir.

Soru - 11: Halk eğitim merkezlerinde AÇS/AP konusunda eğitim verilmesini uygun bulan eğitilenlerden % 35'i (88 kişi) bu eğitimi yeterli bulduğunu, % 65'i (160 kişi) ise yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir.

Soru - 12: Halk eğitim merkezlerinde AÇS/AP konusundaki eğitimi yeterli bulan 88 eğitilenden % 28'i (24 kişi) AP, % 17'si (14 kişi) AÇS, % 55'i (46 kişi) de AP/AÇS konusunda yeterli bulduklarını belirtmişlerdir.

Soru - 13: Halk eğitim merkezlerinde AÇS/AP konularında verilen eğitimi yetersiz bulan 153 eğitilenden % 35'i (53 kişi) verilen bilgi, % 25'i (38 kişi) uygulama, % 3'ü araç-gereç, % 8'i (13 kişi) H.E.M.nin tutumu, % 30 (45 kişi) ise eğiticilerin yetersizliğini ileri sürmüşlerdir. Eğitilenlerden 7 kişi soruyu cevaplamamıştır. (EK I)

Soru - 14: Halk eğitim merkezlerinde AÇS/AP konusunda verilen eğitimin daha etkin bir şekilde sürdürölmesi için; verilen eğitimin yetersizliğini savunan 156 eğitilenden % 20'si (31 kişi) eğiticilerin daha eğitilmesi gerektiğini, % 47'si (74 kişi) eğitimin bu işte yetişen bir uzman tarafından

verilmesini, % 33'ü (51 kişi) ise sağlık kuruluşları ile işbirliği yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

TABLO 4: Eğitilenlerin H.E.M.'de AÇS/AP Konusunda Verilen Eğitimi İzleme Sürelerine Göre Dağılımı

<u>SÜRE</u>	<u>EĞİTİLEN</u>	<u>%</u>
1 aydan az	16	6
1 ay	111	43
1 aydan fazla	121	48
Cevapsız	7	3
<u>TOPLAM</u>	<u>255</u>	<u>100</u>

Soru - 15: Tablo incelendiğinde AÇS/AP konusunda verilen eğitimi eğitilenlerin % 6'sının 1 aydan az, % 43'ünün 1 ay, % 48'inin ise 1 aydan fazla süreyle izledikleri görülmüştür. % 3'ü ise soruyu cevapsız bırakmıştır. (TABLO 4)

TABLO 5: Eğitcilerin Halk Eğitim Merkezlerine Göre Dağılımları

<u>HALK EĞİTİM MERKEZİ</u>	<u>SAYI</u>	<u>%</u>
Ulus	14	38
Yenimahalle	7	19
Altındağ	5	13
Çubuk	2	5
Polatlı	3	8
Çankaya	4	11
Yenikent	1	3
Ergazi	1	3
<u>TOPLAM</u>	<u>37</u>	<u>100</u>

TABLO 5 incelendiğinde eğitcilerin (%38 ile) en çok Ulus halk eğitim merkezinde toplandığı görülmektedir. Bunu (%19 ile) Yenimahalle bölgesi izlemektedir.

EĞİTİCİLER İÇİN TANIMLAYICI BULGULAR

TABLO 6: Eğitcilerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımları

<u>YAŞ GRUPLARI</u>	<u>EĞİTİCİLER</u>	<u>%</u>
15 - 20	1	3
21 - 25	3	8
26 - 30	20	54
31 ve üzeri	13	35
<u>TOPLAM</u>	<u>37</u>	<u>100</u>

Soru - 1: Halk eğitim merkezlerinde eğitcilerin yaş gruplarına göre dağılımları incelendiğinde, eğitcilerin büyük bir

çoğunluğunu (% 54) 26 - 30 yaş grubunun oluşturduğu görülmüştür. Bunu takiben 31 yaş ve üstünü oluşturan eğitimciler (% 35) ikinci sıraya izlemekte, hemen arkasından 21 - 25 yaş grubu gelmektedir. (TABLO 6)

TABLO 7: Eğitimcilerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı

<u>MEDENİ DURUM</u>	<u>EĞİTİCİLER</u>	<u>%</u>
Evli	33	89
Bekar	4	11
<u>TOPLAM</u>	<u>37</u>	<u>100</u>

Soru - 2: Tabloda görüldüğü gibi eğitimcilerin % 89'u (33 kişi) evli, % 11'i (4 kişi) bekadır. (TABLO 7)

Soru - 3: Çocuk Sayısı

Evli olan eğitimcilerin çocuksuz olanı yoktur. Bu eğitimcilerin % 84'ü (32 kişi) 1 - 2 çocuğa, % 3'ü (1 kişi) 3 ve daha fazla çocuğa sahiptir.

Soru - 4: Eğitimcilerin Oturdukları Yer

Eğitimcilerin % 89'unun Ankara içinde, % 11'inin ise Ankara dışında oturduğu saptanmıştır. (EKII)

Soru - 5: Eğitimcilerin Öğrenim Durumu

Eğitimcilerin % 89'u (33 kişi) meslek lisesi mezunu olup, % 11'i (4 kişi) ise yüksek okul mezunudur. Yüksek okul me-

zunu olan bu 4 eğitimciden 1'i H.Ü. Ev Ekonomisi, diğer 3'ü ise iki yıllık meslek yüksek okul çıkışlıdır.

Soru - 6: Eğitimcilerin AÇS/AP konularında bilgilenme kaynakları incelendiğinde % 81'i (30 kişi) nin bu konudaki bilgilerini okuldan, % 19'u (7 kişi) nün ise özel çalışma ile kazandığı saptanmıştır.

Soru - 7: Eğitimcilerin AÇS/AP konularında almış oldukları eğitimi yeterli bulup bulmadıkları sorulduğunda % 32'si (12 kişi) yeterli olduğunu, % 65'i ise (24 kişi) yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Eğitimcilerden % 3'ü (1 kişi) ise soruyu cevaplamamıştır. (EKII)

Soru - 8: Halk eğitim merkezlerinde AÇS/AP konularında eğitim verilip verilmediği sorusuna eğitimcilerin % 95'i (35 kişi) verildiğini, % 5'i (2 kişi) verilmediğini ileri sürmüşlerdir.

Soru - 9: Eğitimcilerin tümü halk eğitim merkezlerinde AÇS/AP konularında eğitim yapılmasını olumlu bulmaktadırlar.

Soru - 10: Halk eğitim merkezinde AÇS/AP konularında verilen eğitimi eğitimcilerin % 35'i (13 kişi) yeterli, % 62'si (23 kişi) ise yetersiz olduğunu belirtmiştir. % 3'ü (1 kişi) ise yanıt vermemiştir.

Soru - 11: Halk eğitim merkezlerine AÇS/AP konulu eğitimi yeterli bulan eğitimcilerden % 11'i AP için, % 24'ü AÇS/AP için yeterli bulduğunu belirtirken AÇS bilgilerinin yeterliliği konusunda yorum yapmamışlardır.

Soru - 12: AÇS/AP konulu eğitimin yetersizliğini savunan eğitimcilerin ise % 22'si (8 kişi) bilgi, % 3'ü (1 kişi) uygulama, % 3'ü (1 kişi) araç gereç, % 3'ü halk eğitim merkezinin tutunu, % 30'u (11 kişi) eğitilenlerin ilgisizliği gibi nedenlerden dolayı H.E.M. de AÇS/AP konularında verilen eğitimin yetersiz olduğunu savunmuşlardır. % 3'ü ise (1 kişi) soruyu cevaplamamıştır.

Soru - 13: Halk eğitim merkezlerinde AÇS/AP konusundaki eğitimin daha etkin bir şekilde sürdürülmesi için, verilen eğitimin yetersizliğini savunan eğitimcilerin % 16'sı (6 kişi) eğitimcilerin AÇS/AP konularında daha iyi eğitilmesi, % 27'si (10 kişi) eğitimin bu işte yetişen bir uzman tarafından verilmesi, % 19'u (7 kişi) ise sağlık kuruluşları ile işbirliği yapılması gerektiği görüşünü savunmuşlardır. Eğitimcilerin % 38'i (14 kişi) anket tekniği gereği soruya cevap vermemişlerdir.

Soru - 14: Eğitimcilerin % 11'i (4 kişi) sağlık konusunda hizmet içi eğitimden geçmiş, % 89'u (33 kişi) geçmemiştir.

Soru - 15: Eğitcilerin % 16'sı (6 kişi) 1 yıl, % 84'ü (31 kişi) ise 1 yıldan fazla süre H.E.M. de AÇS/AP konusunda eğitcilik yapmaktadır.

EĞİTİLENLERİN BAŞARILARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

TABLO 8 Eğitilenlerin Yaş Gruplarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı

YAŞ GRUPLARI	PUANLAR				TOPLAM	%
	23↓	%	24↑	%		
15 - 20	46	28	120	72	166	100
21 - 25	8	18	36	82	44	100
26 - 30	6	33	12	67	18	100
31↑	4	15	23	85	27	100
TOPLAM	64	25	191	75	255	100

$$x^2 = 3.891 \quad p > 0.05$$

Yaş gruplarına göre eğitilenlerin almış oldukları puanlar bir farklılık göstermemişlerdir. Aralarındaki ilişki ista-

tistiksel olarak önemsiz bulunmuştur. TABLO 8

TABLO 8 de görüldüğü gibi 15-20 yaş grubundaki 166 eğitilenin o/o 28 i 23 ve 23 ün altında, o/o 72 si ise 24 ve 24 ün üzerinde puan almışlardır. Buna karşın 31 yaş ve üzerini oluşturan 27 eğitilenin ise o/o 85 i 24 ve 24 ün üzerinde, o/o 15 i 23 ve 23 ün altında puan almışlardır.

TABLO 9: Eğitilenlerin Halk Eğitim Merkezlerine Göre Aldıkları Puanların Dağılımı

HALK EĞİTİM MERKEZLERİ	PUANLAR		TOPLAM			
	23↓	%	24↑	%		%
Ulus	24	21	91	79	115	100
Yenimahalle	13	32	28	68	41	100
Altındağ	8	21	31	79	39	100
Çubuk	4	25	12	75	16	100
Polatlı	5	50	5	50	10	100
Çankaya	4	18	18	82	22	100
Yenikent	2	33	4	67	6	100
Ergazi	4	67	2	33	6	100
TOPLAM	64	25	191	75	255	100

Tabloda görüldüğü gibi Çankaya Bölgesi eğitilenlerinin % 82 si 24 ve 24'ün üstünde puan almışlardır. Ulus ve Altındağ Bölgesi eğitilenleri ise % 79'luk bir oranla ikinci sırayı almaktadırlar. Çubuk Bölgesi eğitilenlerinin % 75'i, Yenimahalle Bölgesi eğitilenlerinin % 68'i, Yenikent Bölgesi eğitilenlerinin % 67'si, Polatlı Bölgesi eğitilenlerinin % 50'si ve Ergazi Bölgesi eğitilenlerinin ise % 33'ü, 24 ve 24'ün üstünde puan almışlardır.

Ergazi Bölgesi eğitilenlerinin % 67'si ise 23 ve 23'ün altında puan almışlardır. Bunu % 50 eğitilenleri ile Polatlı Bölgesi izlemektedir. 23 ve altında puan alanların en küçük çoğunluğunu % 18 eğitileni ile Çankaya Bölgesi oluşturmaktadır. (TABLO 9)

TABLO 10 incelendiğinde evli olan eğitilenlerden o/o 25 i (18 kişi) 23 ve 23 ün altında puan alırken, o/o 75 i (54 kişi) 24 ve 24 ün üzerinde puan almışlardır. Bekar olan 183 eğitilenden o/o 25 i (46 kişi) 23 ve 23 ün altında puan alırken, o/o 75 i (137 kişi) nin 24 ve 24 ün üzerinde puan aldığı görülmüştür.

TABLO 11 incelendiğinde çocuksuz olan 16 eğitilenin o/o 44 ünün (7 kişi) 23 ve 23 ün altında, o/o 56 sının (9 kişi) 24 ve 24 ün üzerinde puan aldıkları görülmüştür. 3 ve daha fazla çocuğa sahip olan toplam 13 eğitilenin o/o 31 i 23 ve 23 ün altında, o/o 69 unun ise 24 ve 24 ün üzerinde puan aldığı görülmüştür.

1-2 çocuğa sahip olan 39 eğitilenin o/o 15 i (6 kişi) 23 ve 23 ün altında puan alırken, o/o 85 i (33 kişi) 24 ve 24 ün üzerinde puan almıştır.

TABLO 10: Eğitilenlerin Medeni Durumlarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı

MEDENİ DURUM	23↓	%	PUANLAR		TOPLAM	%
			24↑	%		
Evli	18	25	54	75	72	100
Bekar	46	25	137	75	183	100
TOPLAM	64	25	191	75	255	100

$$x^2 = 0.005 \quad p > 0.05$$

Tabloda görüldüğü gibi eğitilenlerin aldıkları puanlara göre başarıları yönünden medeni durumları arasında fark bulunamamıştır.(TABLO 10)

$$(x^2 = 0.005 \quad p > 0.05)$$

TABLO 11: Eğitilenlerin Sahip Oldukları Çocuk Sayısına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı

ÇOCUK SAYISI	23↓	%	PUANLAR		TOPLAM	%
			24↑	%		
Çocuksuz	7	44	9	56	16	100
1 - 2	6	15	33	85	39	100
3 ↑	4	31	9	69	13	100
TOPLAM	17	25	51	75	68	100

$$x^2 = 5.152 \quad p > 0.05$$

Tabloda görüldüğü gibi eğitilenlerin aldıkları puanlara göre başarıları yönünden sahip oldukları çocuk sayısı arasında fark bulunamamıştır. TABLO 12

$$(X^2 = 5.152 \quad p > 0.05)$$

TABLO 12: Eğitilenlerin Öğrenim Durumlarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı

ÖĞRENİM DURUMU	PUANLAR				TOPLAM	%
	23↓	%	24↑	%		
İlkokul	33	37	57	63	90	100
Orta Okul	20	26	56	74	76	100
Lise ve Dengi	10	10	78	90	88	100
TOPLAM	63	25	191	75	254	100

$$X^2 = 16.095 \quad p < 0.05$$

Tabloda görüldüğü gibi eğitilenlerin aldıkları puanlar yönünden öğrenim durumları arasında fark bulunmuştur. TABLO 12

$$(X^2 = 16.095 \quad p < 0.05)$$

İlkokul mezunu olan 90 eğitilenden o/o 37 si (33 kişi) 23 ve 23 ün altında puan alırken, o/o 63 ü (57 kişi) 24 ve 24 ün altında puan almıştır. Lise ve dengi okulu mezunu olan 88 eğitilenden o/o 10 u (10 kişi) 23 ve 23 ün altında puan almışlardır.

TABLO 13 incelendiğinde herhangi bir işyerinde çalışan 13 eğitilene o/o 31 i (4kişi) 23ve 23 ün altında puan alırken, o/o 69 u (9 kişi) 24 ve 24 ün üzerinde puan almıştır. Herhangi bir işyerinde çalışmayan 241 eğitilenden o/o 25 i (60 kişi) nin 23 ve 23 ün altında, o/o 75 i (181 kişi) nin ise 24 ve 24-ün üzerinde puan aldıkları görülmüştür.

TABLO 14 de görüldüğü gibi AÇS/AP konusunda bilgilendirme kaynağı akraba ve arkadaş olan toplam 29 eğitilenin o/o 41 i (12 kişi) 23 ve 23 ün altında puan alırken, o/o 59 u (17 kişi) 24 ve 24 ün üzerinde puan almıştır. Bilgilendirme kaynağı sağlık kuruluşu ya da personeli olan 47 eğitilenin o/o 36 sı (17 kişi) 23 ve 23 ün altında, o/o 64 ü (30 kişi) 24 ve 24 ün üzerinde puan almıştır. Buna karşın bilgilendirme kaynağı yayın organı, tv, radyo olan 126 eğitilenden o/o 19 u (24 kişi) nun 23 ve 23 ün üzerinde puan aldığı saptanmıştır.

TABLO 13: Eğitilenlerin Çalışma Durumlarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı

ÇALIŞMA DURUMU	23↓		PUANLAR		TOPLAM	
		%	24↑	%		%
Çalışıyor	4	31	9	69	13	100
Çalışmıyor	60	25	181	75	241	100
TOPLAM	64	25	190	75	254	100

$$X^2 = 0.562 \quad p > 0.05$$

Tabloda görüldüğü gibi eğitilenlerin aldıkları puanları yönünden çalışma durumları arasında fark bulunmamıştır. TABLO 13

$$(X^2 = 0.562 \quad p > 0.05)$$

TABLO 14: Eğitilenlerin Eğitim Öncesi Bilgilenme Kaynaklarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı

BİLGİ KAYNAKLARI	23↓		PUANLAR		TOPLAM	
		%	24↑	%		%
Akraba ve Arkadaş	12	41	17	59	29	100
Yayın Organi, Radyo, TV	24	19	102	81	126	100
Sağlık Kuruluşu Personeli	17	36	30	64	47	100
TOPLAM	53	26	149	74	202	100

$$X^2 = 9.199 \quad p < 0.05$$

Eğitilenlerin aldıkları puanlar açısından eğitim öncesi bilgilenme kaynakları arasında fark bulunmuştur. (TABLO 14)

$$(\chi^2 = 9.199 \quad p < 0.05)$$

TABLO 15: Eğitilenlerin AÇS/AP Konusunda H.E.M. lerinde Gördükleri Eğitimi Yeterli Bulup Bulmadıklarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı

AÇS/AP EĞİTİMİ	23↓		PUANLAR		TOPLAM	
		%	24↑	%		%
Yeterli	22	25	66	75	88	100
Yetersiz	40	25	120	75	160	100
TOPLAM	62	25	186	75	248	100

$$\chi^2 = 0.0005 \quad p > 0.05$$

Tabloda görüldüğü gibi eğitilenlerin aldıkları puanlar yönünden H.E.M. lerinde AÇS/AP konusunda gördükleri eğitimi yeterli bulup bulmadıklarına göre dağılımları arasında

fark bulunamamıştır. (TABLO 15)

TABLO 15 incelendiğinde AÇS/AP eğitimini yeterli bulan 88 eğitilenin o/o 25 i 23 ve 23 ün altında, o/o 66 sı 24 ve 24 ün ü zerinde puan aldıkları görülmüştür. Yetersiz bulan 160 eğitilenin o/o 25 i 23 ve 23 ün altında, o/o 75 i ise 24 ve 24 ün üzerinde puan almıştır.

TABLO 16: Eğitilenlerin Eğitim Süresine Göre Aldıkları Puanların Dağılımı

EĞİTİM SÜRESİ	23↓		PUANLAR		TOPLAM	
		%	24↑	%		%
1 aydan az	5	31	11	69	16	100
1 ay	26	23	85	77	111	100
1 aydan fazla	31	25	90	75	121	100
TOPLAM	62	25	186	75	248	100

$$X^2 = 1.028 \quad p > 0.05$$

Eğitilenlerin aldıkları puanları yönünden eğitim süreleri arasında fark bulunamamıştır. TABLO 16

TABLO 16 da görüldüğü gibi eğitim süresi 1 aydan az olan 16 eğitilenin o/o 31 i (5 kişi) 23 ve 23 ün altında, o/o 69 u (11 kişi) 24 ve 24 ün üzerinde puan almıştır. Eğitim süresi 1 ay olan 111 eğitilenin o/o 23 ü 23 ve 23 ün altında, o/o 85 i 24 ve 24 ün üzerinde puan almıştır. Eğitim süresi 1 aydan fazla olan 121 eğitilenin ise o/o 25 i 23 ve altında, o/o 75 i 24 ve üzerinde puan aldıkları saptanmıştır.

EĞİTİCİLERİN BAŞARILARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

TABLO 17: Eğiticilerin Yaşlarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı

YAŞ	36↓		PUANLAR		TOPLAM	
		%	37↑	%		%
25↓	2	50	2	50	4	100
26↑	16	48	17	52	33	100
TOPLAM	18	49	19	51	37	100

$$P = 0.71 \quad p > 0.05$$

Tabloda görüldüğü gibi eğiticilerin aldıkları puanlar yönünden yaş grupları arasında fark bulunamamıştır. TABLO 17 Tablo incelendiğinde 25 yaş ve altında olan toplam 4 eğiticiden o/o 50 si 36 ve 36 nin altında, o/o si de 37 ve 37 nin üzerinde puan aldığı görülmektedir. 26 ve üzerinde yaşı olan 33 eğiticinin o/o 48 i 36 ve 36 nin altında, o/o 52 si de 37 ve 37 nin üzerinde puan almıştır.

TABLO 18: Eğitcilerin Halk Eğitim Merkezlerine Göre Aldıkları Puanların Dağılıımı

HALK EĞİTİM MERKEZLERİ	36 ↓		PUANLAR		TOPLAM	
		%	37 ↑	%		%
Ulus	9	64	5	36	14	100
Yenimahalle	2	29	5	71	7	100
Altındağ	2	40	3	60	5	100
Çubuk	0	0	2	100	2	100
Polatlı	0	0	3	100	3	100
Çankaya	3	75	1	25	4	100
Yenikent	1	100	0	0	1	100
Ergazi	1	100	0	0	1	100
TOPLAM	18	49	19	51	37	100

Tabloda görüldüğü gibi Çubuk ve Polatlı H.E.M. eğitcilerinin tamamı 37 ve 37'nin üzerinde puan almışlardır. Bunu, % 71 ile Yenimahalle H.E.M. eğitcileri izlemektedir. Yenikent ve Ergazi Bölgesinde ise 37 ve üzerinde puan alan eğitici yoktur. (TABLO 18)

Çubuk ve Polatlı Bölgesinde 36 ve 36'nın altında puan alan eğitici yoktur. Yenikent ve Ergazi H.E.M. eğitcileri (1 er eğitici) 36 ve 36'nın altında puan almışlardır.

Çankaya Bölgesi H.E.M. eğitcilerininin % 75'i 36 ve 36'nın

altında puan, % 25'i ise 37 ve üzerinde puan almıştır. Ulus Bölgesi eğitimcilerinin % 64'ü 36 ve 36'nın altında, % 36'sı ise 37 ve 37'nin üzerinde puan almışlardır.

TABLO 19: Eğitimcilerin Medeni Durumlarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı

MEDENİ DURUM	PUANLAR				TOPLAM	%
	36↓	%	37↑	%		
Evli	15	47	17	53	32	100
Bekar	3	60	2	40	5	100
TOPLAM	18	49	19	51	37	100

$$P = 0.47 \quad p > 0.05$$

Tabloda görüldüğü gibi eğitimcilerin aldıkları puanlar yönünden medeni durumları arasında fark bulunamamıştır. (TABLO 19) Tablo incelendiğinde evli olan 32 eğitimcinin o/o 47 si 36 ve 36'nın altında, o/o 53 ü de 37 ve 37'nin üzerinde puan aldığı görülmektedir. Bekar olan eğitimcilerin o/o 60 ı 36 ve 36'nın altında, o/o 40 da 37 ve üzerinde puan almıştır.

TABLO 20 incelendiğinde 1-2 çocuğa sahip olan 31 eğitimci den o/o 45 inin 36 ve 36 nın altında, o/o 55 inin de 37 ve 37 nin üzerinde puan aldığı görülmüştür.

TABLO 21 de görüldüğü gibi eğitimci lik süresi 1 yıl olan 7 eğitimcinin o/o 86 sı 36 ve altında, o/o 14 ü de 37 ve üzerinde puan almıştır. Eğitimci lik süresi 1 yıldan fazla olan 30 eğitimcinin o/o 40 ı 36 ve 36 nın altında, o/o 60 ı ise 37 ve 37nin üzerinde puan almıştır.

TABLO 20: Eğitcilerin Sahip Oldukları Çocuk Sayısına
Göre Aldıkları Puanların Dağılımı

ÇOCUK SAYISI	PUANLAR		TOPLAM			
	36↓	%	37↑	%		%
1 → 2	14	45	17	55	31	100
3↑	1		-	-	1	100
TOPLAM	15	47	17	53	32	100

$$P = 0.46 \quad p > 0.05$$

Tabloda görüldüğü gibi eğitcilerin aldıkları puanlara göre başarıları yönünden sahip oldukları çocuk sayısı arasında fark önemsiz bulunmuştur.(TABLO 20)

$$(P = 0.46 \quad p > 0.05)$$

TABLO 21: Eğitcilerin AÇS/AP Konulu Eğiticilik Sürelerinin
Aldıkları Puanlara Göre Dağılımı

EĞİTİCİLİK SÜRESİ	PUANLAR		TOPLAM			
	36↓	%	37↑	%		%
1 Yıl	6	86	1	14	7	100
1 Yıldan Fazla	12	40	18	60	30	100
TOPLAM	18	49	19	51	37	100

$$P = 0.03 \quad p < 0.05$$

Tabloda görüldüğü gibi eğitimcilerin aldıkları puanlara göre başarıları yönünden eğitimcilik süreleri arasında önemli fark bulunmuştur. (TABLO 21)

(P = 0.03 p < 0.05)

TABLO 22: Eğitimcilerin Öğrenim Durumlarına Göre
Aldıkları Puanların Dağılımı

ÖĞRENİM DURUMU	PUANLAR				TOPLAM	%
	36 ↓	%	37 ↑	%		
Meslek Lisesi	16	48	17	52	33	100
Yüksek Okul	2	50	2	50	4	100
TOPLAM	18	49	19	51	37	100

P = 0.71 p > 0.05

Tabloda görüldüğü gibi eğitimcilerin aldıkları puanlar yönünden öğrenim durumları arasında fark bulunmamıştır. (TABLO 22) TABLO 22 incelendiğinde meslek lisesi mezunu olan 33 eğitimcinin o/o 48 i 36 ve 36 nin altında, o/o 52 si ise 37 ve 37 nin üzerinde puan almıştır. Yüksek okul çıkışlı olan 4 eğitimciden o/o 50 si ise 36 ve altında, o/o 50 si de 37 ve 37 nin üzerinde puan almıştır.

TABLO 23: Eğitcilerin AÇS/AP Konusunda Bilgilenme Kaynaklarına Göre Aldıkları Puanların Dağılımı

BİLGİLENME KAYNAĞI	36↓		PUANLAR		TOPLAM	
		%	37↑	%		%
Okul	14	45	17	55	31	100
Özel Çalışma	4	67	2	33	6	100
TOPLAM	18	49	19	51	37	100

P = 0.30 p > 0.05

Tabloda görüldüğü gibi eğitcilerin aldıkları puanlar yönünden AÇS/AP konusunda bilgilenme kaynakları arasında fark bulunmamıştır. TABLO 23

TABLO 23 incelendiğinde bilgilenme kaynağı okul olan 31 eğitciden o/o 45 i 36 ve 36 nın altında, o/o 55 i 37 ve üzerinde puan almıştır. Kaynağı özel çalışma olan 6 eğitcinin o/o 67 si 36 ve altında, o/o 33 ü ise 37 ve üzerinde puan almıştır.

TABLO 24: Eğitcilerin Sağlık Konusunda Hizmet İçi Eğitim G6r6p G6rmeme Durumuna G6re Aldıkları Puanların Dağılımı

HİZMET İÇİ EĞİTİM	36↓		PUANLAR		TOPLAM	
		%	37↑	%		%
G6rdü	2	50	2	50	4	100
G6rmedi	16	48	17	52	33	100
TOPLAM	18	49	19	51	37	100

P = 0.71 p > 0.05

Eğitcilerin aldıkları puanlar açısından sağlık konusunda hizmet içi eğitim g6r6p g6rmeme durumları arasında fark bulunmamıştır.(TABLO 24)

TABLO 24 incelendiğinde hizmet içi eğitim g6ren 4 eğitcisinin o/o 50 si 36 ve 36 nın altında, o/o 50 si 37 ve üzerinde puan alırken, hizmet içi eğitim g6rmeyen 33 eğitcisinin o/o 48 i 36 ve altında, o/o 52 si ise 37 ve üzerinde puan almıştır.

VI. TARTIŞMA VE SONUÇ

M.E.B. Halk Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlı Ankara İli Halk Eğitim Merkezlerinde AÇS/AP konularında eğitim gören eğitilenler ile bu merkezlerde görevli eğiticiler araştırma evrenini oluşturmaktadır.

Halk eğitim merkezlerindeki kadın grupları ile eğiticilerin demografik, sosyal, kültürel ve araştırma konusu ile ilgili özellikleri yanında, AÇS/AP konularında bilgi düzeylerini belirlemek amacı ile "AÇS/AP Bilgi Ölçme Anketi" uygulanmıştır (EK I, EK II, EK III).

Gerek eğitilen, gerekse eğiticilerin sosyal, kültürel, demografik ve araştırma konusu ile ilgili özellikleri "Bulgular" bölümünde verilmiştir.

Bu bölümde gerek eğitilen, gerekse eğiticilerin başarılarını etkileyen faktörler tartışılacaktır. Tartışmalar araştırma amacına yönelik olarak geliştirilen hipotezlerin test edilmesi amacıyla yoğunlaşmıştır.

Hipotez 1. Eğiticilerin başarılı oldukları halk eğitim mer-

kezlerinde eğitilenlerin başarı düzeyi yüksektir.

Eğiticilerin H.E.M.'ne göre aldıkları puanların dağılımına bakıldığında; Çubuk ve Polatlı H.E.M. eğiticilerinin tamamının 37 ve 37'nin üstünde puan aldıkları görülmüştür (Tablo 18).

Aynı H.E.M. eğitilenlerinin puanlarına bakıldığında; Çubuk H.E.M. eğitilenlerinin % 75'inin 24 ve üzerinde puan aldıkları, buna karşın; Polatlı Bölgesi eğitilenlerinde ise, bu oranın yarı yarıya olduğu görülmüştür. Yine Yenimahalle H.E.M. eğiticilerinin % 71'i 37 ve üzerinde puan alırken, aynı bölge eğitilenlerinin % 68'i 24 ve üzerinde puan almışlardır. Altındağ H.E.M. eğiticilerinin % 60'ı, 37 ve üzerinde puan alırken, aynı bölge eğitilenlerinin % 79'u 24 ve 24'ün üzerinde puan almışlardır (Tablo 9 - Tablo 18).

Bu da; eğiticilerin AÇS/AP konusunda bilgili ve bilgilerini aktarmada başarılı oldukları oranda eğitilenlerin aldıkları puanlarda artış olduğunu göstermektedir.

Hipotez 2. Eğitilenlerin büyük çoğunluğu H.E.M.'de AÇS/AP konusunda verilen eğitimi yeterli bulmamaktadır. EK I'de sunulan ve eğitilene yöneltilen "H.E.M.'de AÇS/AP konulu eğitimi yeterli buluyor musunuz?" sorusuna alınan cevaplardan eğitilenlerin % 65'inin eğitimi yetersiz bulduğu anlaşılmıştır. Bunlardan % 35'i verilen bilgi, % 25'i uygulama,

% 3'ü araç gereç, % 8'i H.E.M.'nin tutumu, % 30'u ise eğiticilerin bu konuda yeterince bilgi sahibi olmadıkları gibi nedenlerden dolayı AÇS/AP konusunda verilen eğitimin yetersiz olduğunu savunmuşlardır.

Aynı eğitilenlerin % 20'si eğiticilerin daha iyi eğitilmesi, % 47'si eğitimin bu işte yetişen bir uzman tarafından verilmesi, % 33'ü ise sağlık kuruluşları ile işbirliği yapılması halinde bu eğitimin daha etkin bir şekilde sürdürebileceğini vurgulamışlardır.

Hipotez 3. Eğitilenler H.E.M.'de AÇS/AP konularında verilen bilgileri ve eğiticilerin bu konudaki bilgi düzeylerini tatmin edici bulmamaktadırlar.

Eğiticilere yöneltilen "AÇS/AP konularında almış olduğunuz eğitim sizce yeterli mi?" sorusuna alınan cevaplardan eğiticilerin % 65'i bu konudaki bilgilerinin yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Eğitilenlerin büyük bir kısmının H.E.M. de AÇS/AP konularında verilen eğitimin yetersiz olduğu görüşünü, eğiticiler de paylaşmaktadırlar. Nitekim yapılan araştırmada eğiticilerin % 62'sinin (23 kişi) bu fikri savunduğu saptanmıştır.

EK I'de sunulan eğitilen anketinden alınan sonuçlara göre H.E.M.'de AÇS/AP konulu eğitimi yetersiz bulan % 65 eğitilenden, % 30'u eğiticilerin bu konudaki bilgilerinin tatmin

edici olmadığını belirtmişlerdir.

Buradan anlaşılacağı gibi, AÇS/AP konusunda kişilerin bilgi sahibi olmaları ancak iyi düzenlenmiş bir eğitim programı ile mümkün olacağı görüşü kuvvet kazanmaktadır. Burada halk eğitimi çok önemlidir. Halk eğitimi ile görevlendirilecek personelin eğitim düzeyi arttırılarak AÇS/AP konularında kişilerin bilgilenmeleri, onlardan beklenen davranışların geliştirilmesi açısından etkin olacaktır (12).

Hipotez 4. Eğitilenlerin yaşlarına, medeni durumlarına, sahip oldukları çocuk sayısına, AÇS/AP konusunda eğitim süresine, çalışma durumlarına göre başarı durumunda bir farklılık bulunmamaktadır.

H.E.M.'de eğitilenlerin yaş gruplarına göre aldıkları puanlar farklılık göstermemiştir (Tablo 8).

Ayrıca "Aile Planlaması Hizmetlerinde Hekim Dışı Sağlık Personelinin RIA Uygulaması Eğitimini Etkileyen Faktörler" araştırmasında ebelerin ön testten aldıkları puanların son testte yükselmesi yönünden yaşları arasındaki ilişkide istatistiksel olarak fark bulunmamıştır (13).

Eğitilenlerin başarıları yönünden medeni durumları bir farklılık yaratmamaktadır (Tablo 10).

Yine eğitilenlerin aldıkları puanlar yönünden sahip oldukları çocuk sayısı bir farklılık yaratmamıştır (Tablo 17).

Eğitilenlerin aldıkları puanlar yönünden H.E.M.'de AÇS/AP konusunda eğitim süreleri arasında fark bulunamamıştır (Tablo 16).

Eğitilenlerin herhangi bir iş yerinde çalışır ya da çalışmıyor olması da başarılarında bir farklılık yaratmamaktadır (Tablo 13).

Hipotez 5. Eğitilenlerin öğrenim durumlarına, halk eğitim merkezine ve H.E.M.'ne gelmeden önce AÇS/AP konusundaki bilgilenme kaynaklarına göre başarılarında farklılık vardır.

Eğitilenlerin aldıkları puanlar yönünden öğrenim durumları arasında fark bulunmuştur (Tablo 12).

Öğrenim düzeyi yükseldikçe başarı oranı da artmaktadır.

Araştırmanın yapıldığı halk eğitim merkezleri içinde en başarılı olanlar sırası ile Çankaya, Ulus, Altındağ, Çubuk, Yenimahalle H.E.M.'leri bulunmuştur. Bu da Ankara içi H.E.M. olmanın yanı sıra Çubuk'ta yürütülen koordineli sağlık hizmetlerinden ileri geldiği düşünülebilir (Tablo 9).

Eğitilenlerinin aldıkları puanlar yönünden en başarısız

olarak Yenikent, Polatlı, Ergazi H.E.M.'leri saptanmıştır.

Eğitilenlerin H.E.M.'ne gelmeden önce AÇS/AP konusundaki bilgilenme kaynakları başarılarını etkilemektedir (Tablo 14). Buna göre AÇS/AP konusunda yayın organı, radyo, TV gibi iletişim araçlarından yararlananlar daha başarılı bulunmuşlardır. Bu durumun eğitilenlerin yayınları daha fazla izlemelerinden kaynaklandığı ileri sürülebilir. Eğitim öncesi bilgilenme kaynağı olarak sağlık kuruluşu ve personeli ikinci sırayı almaktadır. Araştırma sırasında eğitilenler bu kaynaktaki bilgilerini kendileri evli ve çocuklu oldukları ya da yakın akrabasını hastahaneye götürdükleri zaman kazandıklarını ifade etmişlerdir.

Hipotez 6. Eğitimcilerin yaşlarına, medeni durumlarına, sahip oldukları çocuk sayısına göre başarı durumlarında bir farklılık bulunmamaktadır.

H.E.M.'de eğitimcilerin aldıkları puanlar yönünden yaş grupları arasında fark bulunamamıştır (Tablo 17).

Eğitimcilerin başarıları yönünden medeni durumları bir farklılık yaratmamaktadır (Tablo 19). "Ankara İli Sınırları İçinde Ebe ve Hemşirelerin Çocuk Sağlığına İlişkin Bilgileri" araştırmasında bu bulgu desteklenmektedir (14).

Eğitimcilerin aldıkları puanlar yönünden sahip oldukları

çocuk sayısı bir farklılık göstermemektedir (Table 20).

Ayrıca "Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Hizmet İçi Eğitim Gören Ebelerin Bilgi Düzeyindeki Farklılaşmanın Saptanması" araştırmasında ebelerin hem evlilik, hem de çocuk sahibi olup olmama durumlarının aldıkları puan ortalamaları ile olan ilişkisinde istatistiksel olarak bulunan fark önemlidir (15).

Hipotez 7. Eğiticilerin öğrenim durumlarına, bilgilenme kaynaklarına, hizmet içi eğitim görüp görmeme durumlarına, eğiticilik sürelerine göre başarı durumlarında bir farklılık bulunmaktadır.

Eğiticilerin başarıları yönünden öğrenim durumları arasında fark bulunamamıştır (Table 22).

Yine eğiticilerin aldıkları puanlar yönünden AÇS/AP konusunda bilgilenme kaynakları arasında fark bulunamamakla birlikte Table 23 incelendiğinde AÇS/AP konusunda bilgi kaynağı okul olan eğiticilerin biraz daha başarılı oldukları görülmüştür.

Eğiticilerin aldıkları puanlar yönünden sağlık konusunda hizmet içi eğitim görüp görmeme durumları arasında fark bulunamamıştır (Table 24).

Eğitcilerin aldıkları puanlara göre başarıları yönünden eğitimcilik süreleri arasında önemli fark bulunmuştur (Tablo 21). AÇS/AP konusunda eğitimcilik süresi 1 yılın üzerinde olan eğitimcilerin % 60'ı, 37 ve üzerinde puan almışlardır.

. ÖNERİLER

e planlaması ve ana çocuk sağlığı bir bütünlük arzeden son derece önemli bir konudur. Bu konudaki en önemli etmenlerden biri de kuşku- eğitimidir. Ana çocuk sağlığını geliştirmek ve kişileri bu konuda gili kılmak aynı zamanda aile refahını etkileyecek çok önemli bir birdir.

Burada araştırma evrenini oluşturan halk eğitim merkezlerindeki işkin ve doğurgan çağdaki kadın gruplarına aile planlaması ve çocuk sağlığı konularında düzenli bir programla sistemli birşşe- le bilgi verilmesi gerektiği görüşü savunulmaktadır.

Program uygulanırken katılanların ilgileri ve özellikle aile plan- asına olan yaklaşımları, bölgesel özellikler gözönüne alınmalıdır. ştırma sırasında yetişkinlerin bu konuda verilecek eğitimi kabul- aeye hazır oldukları ve aynı zamanda konunun ilgilerini çektiği nimi edinilmiştir.

Bu konudaki eğitim imkanlar ölçüsünde bu işte yetişmiş bir uzman fından verilmeli veya merkezlerde bu konuda bilgi veren eğiticinin rli düzeyde bilgilenmesi sağlanmalıdır.

ynı zamanda eğitici diğer mesleki branşlarda olduğu gibi sağlık larında da düzenli bir şekilde hizmetiçi eğitimden geçirilmelidir.

Bu konunun ciddiyetle ele alınması gerektiği görüşünden hareketle in eğitim kurumlarının ders programlarında değişiklik yapılarak ap konularına daha fazla ders saati ayrılmalıdır.

5. Programın uygulanması sırasında sağlık personelinin de katılı-
mı sağlanmalıdır.

7. Sorun sadece SSYB'na ait değildir. Milli Eğitim Bakanlığı. Halk
Eğitim Merkezi Yöneticileri ve SSYB'nin işbirliği ile düzenli ve
gerçekci ve aynı zamanda işlerliği olan bir program yapılarak eği-
tilenlerin açs/ap konusunda eğitimi yoluna gidilmelidir.

VIII. ÖZET

Araştırma M.E.B. Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlı Ulus, Yenimahalle, Altındağ, Çubuk, Polatlı, Çankaya, Yenikent ve Ergazi halk eğitim merkezlerinde eğitici ve eğitilenlerin AQS/AP konusuna ilişkin bilgi düzeylerinin tanımlanması amacı ile yapılmıştır.

Araştırmanın yapıldığı bu halk eğitim merkezlerinde 255 eğitilen seçilerek ve 37 eğiticinin tamamı alınarak veri toplamak amacı ile anket uygulanmıştır. Demografik, sosyal, kültürel ve konu ile ilgili özellikleri saptanan eğitilen ve eğiticilerin başarılarını etkileyen faktörler de araştırılmıştır.

Uygulanan anket formu çeşitli kaynak kitaplardan yararlanılarak hazırlanmış, anket araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

Yapılan araştırmada halk eğitim merkezleri içinde en başarılı olanlar sırası ile; Çankaya, Ulus, Altındağ, Çubuk, Yenimahalle halk eğitim merkezleri bulunmuştur. Bu merkezler Ankara içindedirler. Bu nedenle sağlık hizmetlerinden yarar-

lanma olanaklarının ve bilgilenme kaynaklarının daha fazla olduğu düşünülebilir. Diğer yandan Çubuk halk eğitim merkezinde ise; AÇS/AP konusunda verilen eğitim eğiticilerin ilgisini çekmekte ve H.E.M. yöneticileri ile eğiticileri bu konuda yeterli bilgi verebilmek için gerektiğinde sağlık personelinin yararlanmaktadır. Buna karşılık Yenikent, Polatlı, Ergazi H.E.M. eğitilenlerinde başarı yüzdesi daha düşüktür.

Eğitilen grubu içinde lise ve dengi okul mezunlarının diğer okul gruplarına göre başarılı oldukları saptandı. Bu da bize öğrenim düzeyi arttıkça bilgilenmenin daha çok olduğunu göstermektedir.

Yine eğitilenlerin eğitim öncesi AÇS/AP konusunda bilgilenme kaynakları araştırıldığında yayın organı, radyo, TV olanlarda başarı yüzdesi yüksektir. Bu durumda yayın organlarının bu konudaki program ve yazılarının dikkatle izlenmesi gerektiği görüşü ileri sürülebilir.

Diğer taraftan eğiticilerin AÇS/AP konusunda eğiticilik sürelerinin başarılarını etkilediği görülmüştür. Bunun yılların verdiği tecrübeden kaynaklandığı ileri sürülebilir. Fakat eğiticilik süresi bir yıl kadar olan eğiticilerde ise yüzde düşüktür. Bu nedenle eğiticilerin mezun oldukları okullarda sağlık konularını içeren ciddi bir program konulması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

VIII -KAYNAKLAR

1. TEZCAN, Sabahat. Özel Görüşme, Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Toplum Hekimliği Ankara, 1983
2. FİŞEK, Nusret H. " Dünya'da ve Türkiye'de Nüfus Sorunu" (mimograf, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Toplum Hekimliği).
3. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sağlık Propogandası ve Tıbbi İstatistik Genel Müdürlüğü. Sağlık Hizmetlerinde 50. Yıl. Ankara, 1973, S. 106 .

4. ŞAHİNKAYA, Rezan. Psiko Sosyal Yönleriyle Aile. 2. bs,

Ankara, Kardeş Basımevi, 1975, S.256 .
5. DURMAZ, Baki. Aile Planlaması ve Eğitim. Ankara, TAPD Yayınları no: 9, 1971, S. 21

6. EBİRİ, Kutlay. Türkiye'de Nüfus Sorunu ve Nüfus Politikası.

Ankara, Hacettepe Üniversitesi NEE, 1969, S. 40
7. S.S.Y.B Nüfus Planlaması Genel Müdürlüğü. Aile Planlaması

Ankara, 1977, S. 12

8. Hacettepe Üniversitesi NEE. Türkiye'de Nüfus. Ankara, S.S.Y.B

Nüfus Planlaması Genel Müdürlüğü Ofset Basımevi, 1975, S.84
9. ÜSTÜNOĞLU, Ergin. Grup Eğitimi ve Değerlendirme Araştırması.

10. S.S.Y.B Hıfzıssıhha Okulu. Ana Sağlığı ve Aile Planlaması

El Kitabı. El Kitapları Serisi no: 2, Ankara, 1981, S.119

1. Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü. "Yaygın
Eğitim Programları," Halk Eğitim Merkezleri Yıllık Çalışma
Programı ve Raporu. (Mart 1982). S.1

2. AKIN, Ayşe. Doktorlar İçin Aile Planlaması El Kitabı.

Ankara, 1982 .
3. TOKGÖZ, Tandoğan. "Aile Planlaması Hizmetlerinde Hekim Dışı
Sağlık Personelinin RİA Uygulaması Eğitimini Etkileyen Faktör-
ler," (Hacettepe Üniversitesi Aile Sağlığı Programı Doktora
Tezi, 1981) S. 62
4. KUBİLAY, Gülümser. "Ankara İli Sınırları İçinde Ebe ve Hem-
şirelerin Çocuk Sağlığına İlişkin Bilgileri," (Yayınlanma-
mış Hemşirelik Programı Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi,
1977), S.61
5. TEMİZ, Advıye. "Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Hizmet
İçerisinde Eğitim Gören Ebelerin Bilgi Düzeyindeki Farklılaşmanın
Saptanması," (Hacettepe Üniversitesi Aile Sağlığı Programı
Bilim Uzmanlığı Tezi, 1981). S. 66.

X. EKLER

EK I

EĞİTİLENLER İÇİN SORU FORMU

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Kaç Yaşındasınız?

1- () 15 - 20

2- () 21 - 25

3- () 26 - 30

4- () 31 - 35

5- () 36 - 40

6- () 40 +

2. Medeni Durumunuz nedir?

1- () Evli

2- () Bekar

3- () Dul

3. Evli iseniz sahip olduğunuz çocuk sayısı?

1- () 1 - 2

2- () 3 - 4

3- () 5 +

4- () Çocuksuz

4. Halen nerede oturuyorsunuz?

5. Okuma yazma biliyormusunuz?

1- () Evet

2- () Hayır

6. 5.inci soruya "EVET" cevabı verildi ise:

Öğrenim durumunuz nedir?

1- () İlkokul

2- () Orta Okul

3- () Lise

4- () Yüksek Okul

7. Mesleğiniz nedir?

8. Halk Eğitim Merkezinde eğitime katılmadan önce aile planlaması, ana ve çocuk sağlığı konusunda hiç bilgi aldınız mı?

1- () Evet

2- () Hayır

9. 8 inci soruya "EVET" cevabı verildi ise:

Aile planlaması ve ana çocuk sağlığı konusundaki bilgiyi nasıl aldınız?

1- () Akraba ve arkadaş

2- () Yayın organı, radyo, TV

3- () Sağlık kuruluşu ya da personelinden

10. Halk Eğitim Merkezlerinde aile planlaması, ana ve çocuk sağlığı konularında eğitim yapılmasını uygun buluyormusunuz?

1- () Evet

2- () Hayır

11. 10 uncu soruya "EVET" cevabı verildi ise:

Halk Eğitim Merkezlerinde ana çocuk sağlığı ve aile planlaması konularında verilen eğitimi yeterli buluyormusunuz?

1- () Evet

2- () Hayır

12. 11 inci soruya "EVET" cevabı verildi ise:

Bu eğitimi hangi konularda yeterli buluyorsunuz?

1- () Aile Planlaması

2- () Ana çocuk sağlığı

3- () Aile planlaması - Ana çocuk sağlığı

13. 11 inci soruya "HAYIR" cevabı verildi ise:

Eğitim sizce hangi yönden yetersizdir?

1- () Verilen bilgi

2- () Uygulama

3- () Araç gereç

4- () Halk Eğitim Merkezinin tutumu

5- () Eğitimcilerin yetersizliği

14. 11 inci soruya "HAYIR" cevabı verildi ise:

Bu eğitimin daha etkin bir şekilde sürdürülmesi için sizce ne yapılmalıdır?

1- () Eğiticiler bu konuda daha iyi eğitilmelidir

2- () Eğitim, bu işte yetişen bir uzman tarafından verilmelidir

3- () Sağlık kuruluşları ile işbirliği yapılmalıdır

15. Halk Eğitim Merkezinde ne kadar zamandan beri aile planlaması ve ana çocuk sağlığı konusundaki eğitimi izliyorsunuz? (Ay olarak)

EK II
EĞİTİCİLER İÇİN SORU FORMU
BİRİNCİ BÖLÜM

1. Kaç yaşındasınız?

- 1- () 15 - 20
- 2- () 21 - 25
- 3- () 26 - 30
- 4- () 31 - 35
- 5- () 36 - 40
- 6- () 40 +

2. Medeni durumunuz nedir?

- 1- () Evli
- 2- () Dul
- 3- () Bekar

3. Evli iseniz sahip olduğunuz çocuk sayısı?

- 1- () 1 - 2
- 2- () 3 - 4
- 3- () 5 +
- 4- () Çocuksuz

4. Halen nerede oturuyorsunuz?

5. Öğrenim durumunuz nedir?
- 1- () Lise ve dengi
- 2- () Yüksek okul
6. Aile planlaması ve çocuk sağlığı konularında bilgiyi nereden altınız?
- 1- () Okuldan
- 2- () Özel çalışma
7. Bu konularda almış olduğunuz eğitim sizce yeterli mi?
- 1- () Evet
- 2- () Hayır
8. Halk Eğitim Merkezlerinde ana çocuk sağlığı ve aile planlaması konularında eğitim veriliyormu?
- 1- () Evet
- 2- () Hayır
9. Halk Eğitim Merkezlerinde ana çocuk sağlığı ve aile planlaması konularında eğitim yapılmasını uygun buluyormusunuz?
- 1- () Evet
- 2- () Hayır
10. 9 uncu soruya "EVET" cevabı verildi ise:
- H.E.M. lerinde ana çocuk sağlığı ve aile planlaması konularında verilen eğitimi yeterli buluyormusunuz?
- 1- () Evet
- 2- () Hayır

11. 10 uncu soruya "EVET" cevabı verildi ise:

Yeterli buluyorsanız hangisi için?

- 1- () Aile Planlaması
- 2- () Ana Çocuk Sağlığı
- 3- () Aile Planlaması - Ana Çocuk Sağlığı

12. 10 uncu soruya "HAYIR" cevabı verildi ise:

Eğitim sizce hangi yönden yetersizdir?

- 1- () Bilgi
- 2- () Uygulama
- 3- () Araç gereç
- 4- () H.E.M.*nin tutumu
- 5- () Eğitilenlerin ilgisizliği

13. 10 uncu soruya "HAYIR" cevabı verildi ise:

Bu eğitimin daha etkin bir şekilde sürdürülmesi için sizce ne yapılmalıdır?

- 1- () Eğiticiler bu konuda daha iyi eğitilmelidir
- 2- () Eğitim bu işte yetişen bir uzman tarafından verilmeli
- 3- () Sağlık kuruluşları ile işbirliği yapılmalıdır

14. Sağlık konularında hizmet içi eğitimden geçtiniz mi?

- 1- () Evet
- 2- () Hayır

15. H.E.M.'nde ne kadar zamandan beri aile planlaması ve ana çocuk sağlığı konularında eğiticilik yapıyorsunuz?

EK III
ANA VE ÇOCUK SAĞLIĞI
İKİNCİ BÖLÜM

1. Kadının üreme organları nelerdir?
 - 1- () Böbrek
 - 2- () Apandisit
 - 3- () Yumurtalıklar ve rahim

2. İlk adet kanaması kadında hangi yaşlarda başlar?
 - 1- () - 10
 - 2- () 11 - 15
 - 3- () 16 - 20
 - 4- () 20 +

3. Bir kadının gebe olduğu nasıl anlaşılır?
 - 1- () Adet kanamasının kesilmesi
 - 2- () Akıntının kesilmesi
 - 3- () Gebelik testleri
 - 4- () Kadının kendi ifadesi

4. Doğum öncesi bakımın amacı sizce nedir?
 - 1- () Annenin kilo almasını sağlamak
 - 2- () Annenin kolay doğum yapmasını sağlamak
 - 3- () Anneyi yaklaşan doğuma hazırlayarak bebeğin bakımı için eğitmek

5. Gebeliğin ilk üç ayında kızamık ve röntgen ışınları neden tehlikelidir?

- 1- () Bebek geç doğar
- 2- () Düşük olur
- 3- () Bebekte sakatlık olur
- 4- () Zor doğum olur

6. Doğum öncesinde anneye uygulanan iyi bir bakım ile

- 1- () Aileye sağlıklı bir bebek kazandırılır
- 2- () Anne gebelik, doğum ve bebek bakımı konularında eğitilmiş olur
- 3- () Yukarıdakilerin hepsi
- 4- () Bilmiyor

7. Tetanoz aşısı çocuğa neden yapılmalıdır?

- 1- () Çocuğun sarılık olmasını önler
- 2- () Çocuk hastalanmaz
- 3- () Çocuğu tetanoza karşı korur
- 4- () Bilmiyor

8. Bebeğin güneşe çıkarılması gerekir mi?

- 1- () Evet
- 2- () Hayır

9. 8 inci soruya "EVET" cevabı verildi ise:

Bu hangi hastalıkta önemlidir?

- 1- () Kızamık
- 2- () Su çiçeği
- 3- () Raşitizm
- 4- () Difteri

10. Bebeğin ateşi yükselirse ne yapılmalıdır?

- 1- () Bebeğin üstü battaniye ile sıkıca örtülür
- 2- () İlaç verilir
- 3- () Elbiseleri çıkarılıp ıslak havluya sarılır
- 4- () Diğer

11. Çocuğa ilk üç ayda aşularını yaptırmak gerekli midir?

- 1- () Evet
- 2- () Hayır

12. 11 inci soruya "EVET" cevabı verildi ise:

Niçin yapılmalıdır?

13. 11 inci soruya "EVET" cevabı verildi ise:

Bebeğe yapılacak ilk aşı nedir?

- 1- () Kızamık
- 2- () Verem (BCG)
- 3- () Çocuk felci

14. Çocuk ishal olursa ne yapılmalıdır?

- 1- () Koyu çay içirilir
- 2- () Sulu gıda verilir
- 3- () Aç bırakılır
- 4- () Diğer

15. Yeni doğan bir bebek ne ile beslenmelidir?

- 1- () Nişastalı mama
- 2- () Unlu gıda
- 3- () Anne sütü
- 4- () Hazır mama

16. Zamanında doğan bir bebeğin ağırlığı ne kadardır?

- 1- () 1500 - 1800 gr.
- 2- () 2500 - 3000 gr.
- 3- () 4000 gr.

17. Bebeğe ek gıda ne zaman verilmelidir?

- 1- () 1 - 2 ay
- 2- () 3 - 4 ay
- 3- () 5 - 6 ay
- 4- () 7 + ay

AİLE PLANLAMASI

1. Aile planlamasından ne anlıyorsunuz?

- 1- () İstenmeyen gebeliği sona erdirmek
- 2- () Çocuk sahibi olmak
- 3- () Nüfusu azaltmak
- 4- () Ailenin istediği zaman ve bakabileceği kadar çocuk sahibi olması

2. Bazı ailelerde ERKEK çocuk, KIZ çocuğa göre daha üstün tutulur. Sizin ailenizde böyle bir değerlendirme var mıdır?
- 1- () Evet
- 2- () Hayır
3. 2 nci soruya "EVET" cevabı verildi ise, bu değerlendirmeyi en çok kim yapıyor?
- 1- () Kocam
- 2- () Ben
- 3- () İkimiz
- 4- () Kocamın yakın akrabaları
- 5- () Benim yakınlarım
- 6- () Hepimiz
- 7- () Diğer
4. Size göre çok çocuk sahibi olmanın ne gibi zararları vardır?
(Önemli olan üç tanesi)
- 1-
- 2-
- 3-
5. Evli kişilerin çok çocuk olmaması için korunmalarını doğru buluyor musunuz?
- 1- () Doğru bulur
- 2- () Doğru bulmaz
- 3- () Bilmiyor

GEBELİĞİ ÖNLEYİCİ YÖNTEMLERDEN BİRİ DE KADINLARIN
AĞIZDAN ALARAK KULLANDIKLARI HAPLARDIR

6. Siz bu hapları duydunuz mu?
- 1- () Evet
- 2- () Hayır
7. 6 ncı soruya "EVET" cevabı verildi ise:
Hapı nereden örgendiniz?
8. Hapların nereden temin edildiğini biliyor musunuz?
- 1- () Evet
- 2- () Hayır
9. 8 inci soruya "EVET" cevabı verildi ise:
Haplar nereden temin edilir?
10. Ağızdan alınan hapların yan etkileri nelerdir?
- 1- () Karın ağrısı
- 2- () Uykusuzluk
- 3- () Kalp hastalığı
- 4- () Bulantı
- 5- () Diğer
- 6- () Bilmiyorum
11. Haplar hakkında etraflı bilgi almak ister misiniz?
- 1- () Evet
- 2- () Hayır

GEBELİĞİ ÖNLEYİCİ YÖNTEMLERDEN BİRİ DE KADINLARIN
RAHİMLERİNE TAKILAN PLASTİK ARAÇLARDIR
(Rahim içi araç, spiral, alet)

12. Siz rahim içi aracı duydunuz mu?

1- () Evet

2- () Hayır

13. 12 nci soruya "EVET" cevabı verildi ise:

Rahim içi aracı nereden öğrendiniz?

14. Bu aletin nerede takıldığını biliyor musunuz?

1- () Evet

2- () Hayır

15. 14 üncü soruya "EVET" cevabı verildi ise:

Nerede takılır?

16. Rahim içi araç hakkında etraflı bilgi almak ister misiniz?

1- () Evet

2- () Hayır

17. Rahim içi aracın (RIA, spiral) yan etkileri nelerdir?

1- () Baş ağrısı

4- () Karın ağrısı, kanamada artış

2- () Zayıflama

5- () Gebelik

3- () Kanser

GEBELİĞİ ÖNLEYİCİ USULLERDEN BİRİ DE ERKEKLERİN
KULLANDIKLARI KAPUTTUR (KILIF, PREZERVATİF)

18. Siz bu yöntemi duydunuz mu?

1- () Evet

2- () Hayır

19. 18 inci soruya "EVET" cevabı verildi ise:

Kaputu nereden öğrendiniz?

20. Kaputun nereden temin edildiğini biliyor musunuz?

1- () Evet

2- () Hayır

21. 20 nci soruya "EVET" cevabı verildi ise:

Nereden temin edilir

22. Kaput hakkında etraflıca bilgi almak ister misiniz?

1- () Evet

2- () Hayır

23. Kaputun olumsuz yan etkisi nedir?

1- () Pahalıdır

2- () Temini güçtür

3- () Kullanışsızdır

4- () Karın ağrısı

24. Bir kadın çocuğunu emzirdiği sürece gebe kalabilir mi?

1- () Kalabilir

2- () Kalamaz

3- () Bilmiyor

25. Doğumdan kaç ay sonra korunmaya başlanmalıdır?

1- () 1 - 3 ay

2- () 4 - 6 ay

3- () 7 - 9 ay

4- () 10 ay

26. Gebelikten korunma yöntemlerinden en etkin olanı hangisidir?

1- () Kaput (prezervatif, kondom)

2- () Geri çekme

3- () Rahim içi araç (RIA)

4- () Yıkama (lavaj)

5- () Ağızdan alınan hap

6- () Takvim metodu

7- () Diyafram

8- () Krem

27. Gebelikten korunmak isteyen bir kadın için en iyi korunma yöntemi hangisidir?

1- () Kadının kendi isteği ile seçtiği

2- () Kocasının karar verdiği

3- () Komşu ve arkadaşın tavsiye ettiği

4- () Sağlık personeline danışarak uyguladığı yöntemdir

28. Bir kadın korunma yöntemlerini nereden öğrenmelidir?

- 1- () Gazete ve dergilerden
- 2- () Yakınlarından
- 3- () Sağlık personelinden
- 4- () Daha önce kullananlardan.